

Tillitsmåling Stad

KNUT VAREIDE OG MARIT SISSEL KVERNENES

TF-rapport nr. 560

2021

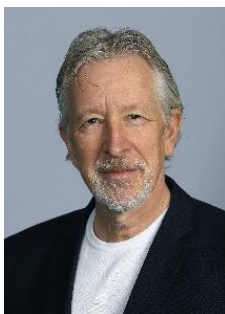
Tittel: Tillitsmåling Stad
Undertittel:
TF-rapport nr: 560
Forfatter(e): Knut Vareide og Marit Sissel Kvernenes
Dato: 21. januar 2021
ISBN: 978-82-336-0366-3
ISSN: 2703-7894
Pris: Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no
Framsidedfoto: Knut Vareide
Prosjekt: Den samskapende kommune
Prosjektnr.: 20200734
Prosjektleder: Ailin Aastvedt
Oppdragsgiver: Stad kommune

Spørsmål om denne rapporten kan rettes til:

Telemarksforsking
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: +47 35 06 15 00
www.telemarksforsking.no

Resymé:

Rapporten oppsummerer resultatene av tillitsmåling i Stad. Målingen er gjennomført som en spørreundersøkelse rettet mot politikere, ansatte i kommunen og næringslivet. Resultatene er oppløftende og viser at det gjennomgående er høy tillit mellom politikere, kommunalt ansatte, næringslivet og frivillig sektor i Stad kommune.



Knut Vareide er utdannet sosialøkonom (cand. oecon.) fra Universitetet i Oslo (1985). Han har arbeidet ved Telemarksforsking siden 1996. Han har spesielt arbeidet med næringsutvikling og attraktivitet i kommuner og regioner i Norge.



Marit Kvernenes er statsviter fra Universitetet i Oslo med fordypning i komparativ politikk og kvantitativ metode. Hos Telemarksforsking har Kvernenes blant annet arbeidet med ressurs- og organisasjonsgjennomganger for kommuner og sammenstilling og analyse av kvantitative data.

Forord

Denne tillitsundersøkelsen er gjort som en del av prosjektet «Den samskapende kommune» hvor Stad er prosjektansvarlig. Målet med prosjektet er å få til lokalsamfunnsutvikling og innovasjon i Stad og Nordre Follo gjennom samskaping. Det handler om å involvere alle aktører i lokalsamfunnet til å delta i og drive frem nye innovative løsninger for kommunen. For å få det til, trenger vi kunnskap om tilliten mellom aktører i Stad.

Det er gjennomført tilsvarende tillitsundersøkelser i 31 andre kommuner. Metoden ble utviklet av Telemarksforskning i 2017. Hensikten med tillitsmålingene er å måle tillitsforholdene i en kommune på en objektiv måte. Målingene fokuserer på fire grupper i kommunen: kommunens politikere, kommunens ansatte, næringslivet og frivillig sektor. Disse fire gruppene har fått et sett med identiske spørsmål som har til hensikt å måle deres tillit til de fire gruppene. Siden vi har gjort målinger i til nå 32 kommuner, kan vi sammenlikne svarene fra de ulike gruppene i Stad med disse.

Bakgrunnen for at vi har utviklet denne metoden for å måle tillitsforholdene i kommuner, er at vi mener at gode tillitsforhold er en viktig forutsetning for å kunne ha en langsiktig og god lokal utviklingspolitikk.

Bø, 22. januar 2021

Ailin Aastvedt

Prosjektleder

Innhold

Sammendrag	6
1. Innledning	8
1.1 Har tillit betydning for kommuners attraktivitet?	10
1.2 Spørsmålene i undersøkelsen	11
2. Resultater	13
2.1 Utvalg og svarprosent.....	13
2.2 Tillit generelt.....	14
2.3 Tillit til hvem?.....	16
2.4 Hva mener næringslivet?.....	17
2.4.1 Næringslivet om politikerne.....	17
2.4.2 Næringslivet om kommunalt ansatte	18
2.4.3 Næringslivet om seg selv	19
2.4.4 Næringslivet om identitet og optimisme	20
2.5 Hva mener politikerne?	21
2.5.1 Politikere om næringslivet.....	21
2.5.2 Politikere om kommunalt ansatte	22
2.5.3 Politikere om politikere	23
2.5.4 Politikeres identitet og optimisme	24
2.6 Hva mener de ansatte?.....	25
2.6.1 De ansatte om næringslivet	25
2.6.2 De ansatte om politikerne.....	26
2.6.3 De ansatte om seg selv.....	27
2.6.4 De ansattes identitet og optimisme	28
2.7 Hva mener de i frivillig sektor?.....	29
2.7.1 Frivillig sektor om næringslivet	29
2.7.2 Frivillig sektor om politikerne.....	30
2.7.3 Frivillig sektor om kommunens ansatte	31
2.7.4 Frivillig sektor om seg selv.....	32
3. Oppsummering	33

Sammendrag

Tillit kan være viktig for å skape utvikling i en kommune. Det gjelder tillit generelt mellom innbyggerne, men spesielt tillit mellom politikere, kommunens ansatte, næringslivet og frivillig sektor. De tillitsmålingene som er gjennomført så langt, indikerer at det er en sammenheng mellom tillitsnivået i en kommune og kommunens attraktivitet for næringsliv og bosetting. I denne rapporten viser vi resultatene fra en tillitsmåling i Stad. Resultatene er sammenliknet med 31 andre kommuner som har gjennomført tilsvarende undersøkelse.

Rapporten oppsummerer resultatene fra en tillitsmåling i Stad. Tillitsmålingen er gjennomført som en spørreundersøkelse rettet mot fire grupper: politikere i kommunen, ansatte i kommunen, næringslivet og frivillig sektor. I tillitsmålingen får vi målt i hvilken grad disse fire gruppene har tillit til hverandre. Vi får også fram hvordan gruppene vurderer seg selv. Samtidig målte vi tillit og holdninger knyttet til andre grupper og institusjoner som nabokommuner og besøkende. Tillitsmålingene måler også stedsidentitet og optimisme.

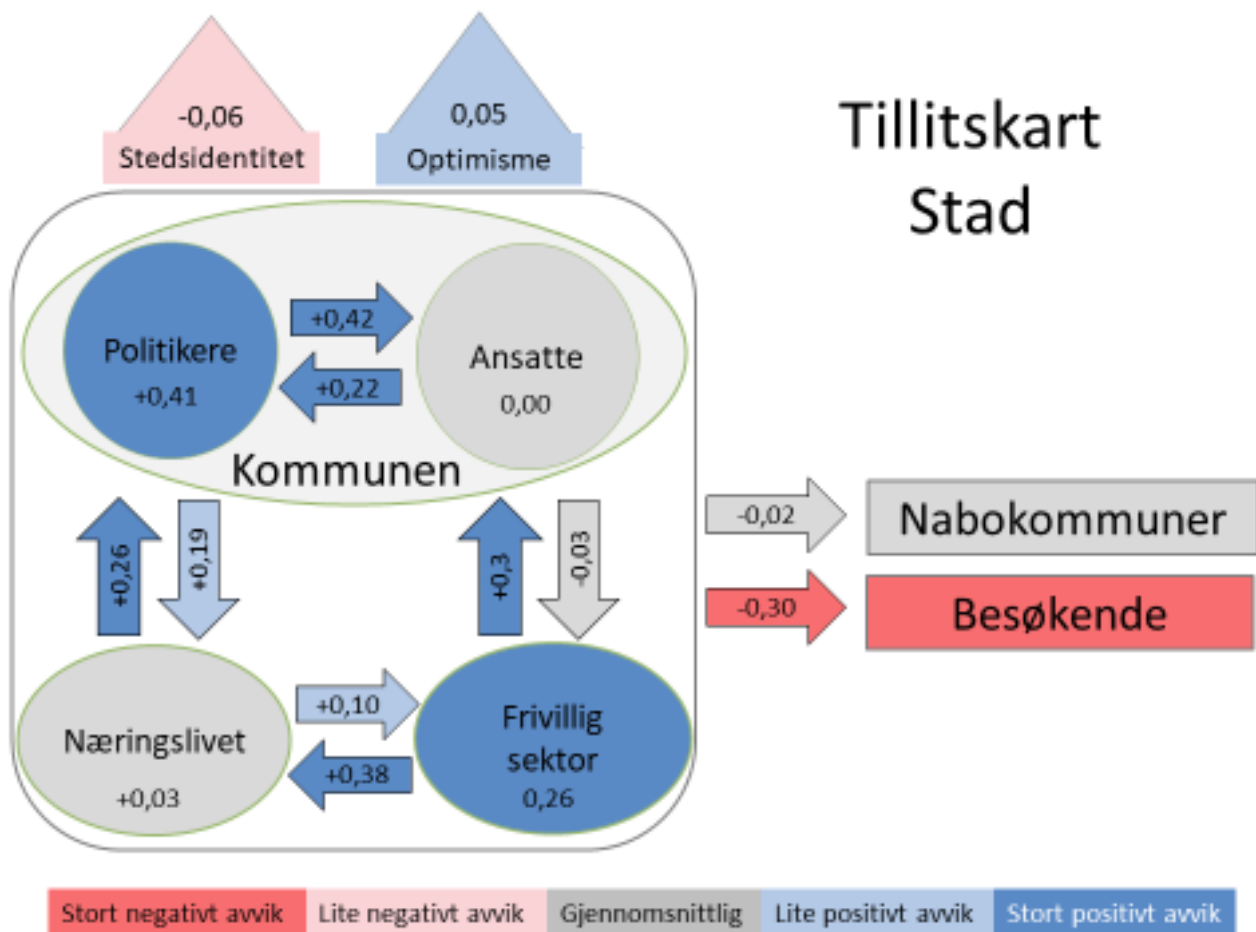
En sterk stedsidentitet og høy optimisme antas å være positivt for vekst og utvikling. For å få nok kraft til å bli attraktiv, må stedet mobilisere flest mulig i dette arbeidet. For å bli et attraktivt sted for næringsliv, er det åpenbart at næringslivet også må være med i dette arbeidet. Vi mener derfor at en av forutsetningene for at et sted kan utvikle sin egen attraktivitet er at kommunens politikere, ansatte, næringslivet og andre viktige parter og institusjoner samarbeider og koordinerer innsatsen for å forbedre kvaliteter i samfunnet. For å få til dette, kommer tillit inn som en viktig faktor. Det er åpenbart at det er vanskelig eller umulig å få til et effektivt samarbeid dersom det ikke er tillit mellom de som skal samarbeide.

Resultatene fra tillitsundersøkelsen i Stad gir grunn til optimisme. Resultatene fra undersøkelsen indikerer at det er høy grad av tillit mellom de ansatte, politikere, næringslivet og frivillig sektor. For alle tillitsdimensjonene i vår måling gjør Stad det bedre enn gjennomsnittet.

Særlig positivt er det at politikerne har svært høy tillit seg imellom og høy grad av tillit til kommunens ansatte. De kommunalt ansatte har også høy tillit til næringslivet, og denne tilliten er gjensidig. Frivillig sektor skiller seg også ut som en gruppe som har svært høy tillit. Dette gjelder spesielt tilliten til næringslivet, som er høyest av alle kommuner vi har gjennomført målinger i. Frivillig sektor har også høy tillit til kommunen og til seg selv.

Det er færre i Stad enn i andre kommuner som mener at man bør satse mer på besøkende. Vi ser også at kommunen ligger nærmere gjennomsnittet på de spørsmålene som gjelder nabokommuner, optimisme og identitet. Stedsidentiteten i Stad er også litt svakere enn gjennomsnittet.

Vi konkluderer derfor med at Stad har et godt utgangspunkt, men at tilliten kan forbedres på enkelte områder. Kommunen bør se nærmere på og jobbe med tilliten mellom kommunen og frivillig sektor og å skape en felles stedlig identitet i den nye kommunen.



Figur 1: Tillitskart for Stad, med avvik fra gjennomsnittet for alle kommunene som har hatt tilsvarende tillitsmåling.

I figuren over har vi laget en grafisk presentasjon av tillitsforholdene i Stad. Tillitsforholdene i Stad er i all hovedsak positiv. De fleste tillitsdimensjonene er bedre enn gjennomsnittet for de kommunene vi har gjennomført tillitsmålinger i.

Et av de mest fremtredende positive trekkene i tillitsmålingen er tilliten mellom politikerne og de ansatte i kommunen. Disse gruppene har høy tillit til hverandre. Vi ser også at politikerne generelt har høy tillit seg imellom. Det er positivt. I tillegg viser resultatene at det er høy tillit mellom kommunen og næringslivet. Spesielt har næringslivet høy tillit til kommunen. Videre ser vi at frivillig sektor har høy tillit til næringslivet og kommunen, mens kommunen ligger nær snittet på tillit til frivillig sektor. Næringslivets og de ansattes tillit til seg selv er gjennomsnittlig.

Det mest negative resultatet i tillitsmålingen for Stad finner vi i det som handler om besøkende. Denne dimensjonen handler om i hvilken grad de som svarer mener man burde satse mer på besøkende. Svarene i undersøkelsen ligger en god del under gjennomsnittet for andre kommuner.

I tillitsmålingen ser vi også på stedsidentitet og optimisme. Vi ser at de som har svart er litt mer optimistiske enn i andre kommuner, mens stedsidentiteten er noe dårligere enn gjennomsnittet. At stedsidentiteten er lavere enn gjennomsnittet, kan muligens skyldes at kommunen er såpass ny.

Oppsummert kan vi si at tillitsforholdene i Stad generelt er veldig gode, og spesielt tilliten mellom de ulike gruppene vi har sett på i denne målingen. Det er likevel rom for forbedring hvis Stad ønsker å ta mål av seg som en kommune med høy tillit. Tilliten mellom kommunen og frivillig sektor har rom for forbedring. Det bør også jobbes med stedsidentitet i den nye kommunen.

1. Innledning

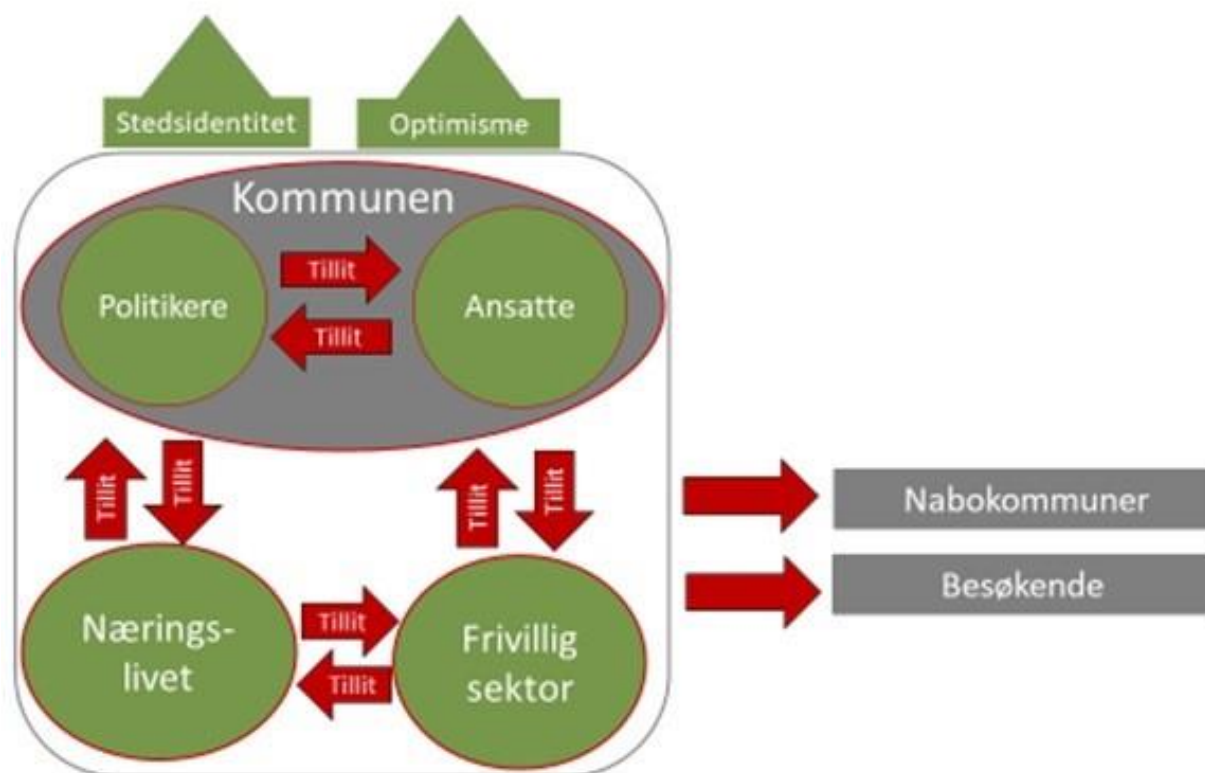
Tillit kan bety mye for den økonomiske utviklingen og velferden. Internasjonale undersøkelser viser at det er en sterk sammenheng mellom tillit og økonomi når en sammenlikner ulike land. Norge og de andre nordiske landene er kjenne-tegnet av en høy grad av tillit sammen med høy produktivitet og velferd. I land med en høy grad av tillit, synker transaksjonskostnadene. Det er lett å gjøre avtaler og samarbeide med andre, og økonomien flyter raskere og bedre. Hvis det er en sammenheng mellom økonomisk utvikling og tillit landene imellom, kan kanskje tillit også være et forhold som kan forklare forskjeller i utvikling og vekst mellom regioner og kommuner i Norge?

I Telemarksforskning har vi forsket på stedlig attraktivitet i mange år. Vår definisjon på et attraktivt sted er at veksten er sterkere enn forventet ut fra stedets forutsetninger for vekst. Steder, som kan være kommuner, regioner eller fylker, har ulike strukturelle forutsetninger for vekst. Det kan skyldes at de er lokalisert sentralt eller usentralt, at bransjestrukturen er gunstig eller ugunstig, at de tilhører store arbeidsmarkeder eller danner sine egne, små arbeidsmarkeder. De nasjonale og internasjonale konjunktorene svinger fra år til år og påvirker også veksten. Disse strukturelle betingelsene kan det enkelte sted gjøre lite med. Stedene kan imidlertid stimulere egen vekst gjennom å bli mer attraktive for næringsliv, slik at det blir flere arbeidsplasser eller bli mer attraktive som bosteder, slik at flere flytter til stedet. Vi skiller mellom næringsattraktivitet og bostedsattraktivitet. Næringsattraktivitet betyr at arbeidsplassveksten i næringslivet er bedre enn forventet, mens bostedsattraktivitet betyr at stedet har høyere nettoflytting enn forventet. Det er summen av nærings- og bostedsattraktivitet som vil avgjøre om et sted får sterkere eller svakere vekst enn de strukturelle forutsetningene tilsier.

Vi har utviklet en attraktivitetsmodell som kan beregne hva som er forventet vekst i antall arbeidsplasser og befolkning i alle kommuner, regioner og fylker i Norge. Da kan vi sammenlikne den faktiske veksten på alle steder med den forventede veksten. Vi får da fram hvilke steder som er attraktive for næringsliv og bosetting og hvilke steder som ikke er attraktive. Det nærliggende spørsmålet er da: Hva er det som gjør at noen steder er attraktive? Det er overraskende vanskelig å gi et enkelt svar på dette spørsmålet. Alle steder er forskjellige og må skape attraktivitet ut fra sine egne forutsetninger. Det finnes tilsynelatende ingen generell oppskrift på å skape attraktivitet. Men steder som skal forbedre sin attraktivitet må gjøre noe nytt. Det skal kraftfulle tiltak til for å øke attraktiviteten på et sted, særlig hvis vi snakker om et større sted. Og det må skapes noe nytt kontinuerlig over mange år. For å få nok kraft til å bli attraktiv, må stedet mobilisere flest mulig i dette arbeidet. For å bli et attraktivt sted for næringsliv, er det åpenbart at næringslivet også må være med i dette arbeidet. Vi mener derfor at en av forutsetningene for at et sted kan utvikle sin egen attraktivitet er at kommunens politikere, ansatte, næringslivet og andre viktige parter og institusjoner samarbeider og koordinerer innsatsen for å forbedre kvaliteten i samfunnet. For å få til dette, kommer tillit inn som en viktig faktor. Det er åpenbart at det er vanskelig eller umulig å få til et effektivt samarbeid dersom det ikke er tillit mellom de som skal samarbeide. Dette er bakgrunnen for at vi har blitt interessert i tillitsbegrepet i vår forskning på hva som skaper attraktivitet.

For å finne ut hva tillit betyr for stedlig attraktivitet, må vi ha en stringent definisjon på hva vi forstår med tillit. Ikke bare hva tillit betyr generelt, men hvordan vi kan forstå og beskrive *tillit på et sted*. Sammenhengen mellom tillit og økonomisk utvikling i ulike land er basert på enkle generelle spørsmål av typen: Er folk flest til å stole på? Dette er antakelig ikke fruktbart for å finne ut av hvorfor noen steder i Norge er attraktive. I Norge har folk generelt høy tillit til folk flest, og det gjelder antakelig i omtrent samme grad i Skien, Gjøvik, Tønsberg eller Stavanger. Forskjellene fra sted til sted i Norge er svært små i forhold til forskjeller mellom land som Norge, Russland, India og Burundi.

Vi har derfor endt opp i en definisjon og dekomponering av stedlig tillit som vist i figuren under:



Figur 2: Tillitskart for en kommune.

Politikere, kommunens ansatte og næringslivets tillit til hverandre og seg selv

Det er fire grupper av respondenter som tillitsmålingen er rettet mot: politikere, ansatte i kommunen, bedriftsledere og frivillig sektor. Disse fire gruppene anses som de mest sentrale aktørene for å påvirke samfunnsutviklingen og skape en attraktiv kommune.

Pilene i figuren skal illustrere at det er et gjensidig tillitsforhold mellom de ulike gruppene. Samtidig er det også snakk om tillit innenfor hver enkelte gruppe.

En av de viktigste tillitsdimensjonene er mellom næringsliv og kommune. Næringslivets tillit til kommunen er en tillitsdimensjon som ofte er svak i de målingene som vi har gjennomført. De aller fleste kommuner er avhengige av et framgangsrikt næringsliv med voksende antall arbeidsplasser, og mange kommuner har mål og strategier i sine kommuneplaner for å stimulere til vekst i næringslivet. Det er nærliggende å anta at slike vekststrategier blir lite effektive dersom næringslivet ikke har tillit til kommunen. De fleste av kommunene har derfor en utfordring i å oppnå tillit fra næringslivet. Her er det et forbedringspotensial i alle kommunene vi har gjort tillitsmålinger i.

Det er bare kommunens politikere som har legitimitet til å definere de overordnede mål og strategier for kommunens utvikling. De ansatte i kommunen skal gjennomføre strategiene. Det er opplagt at dersom næringslivet ikke har tillit til kommunens politikere og ansatte, vil næringslivet i liten grad respondere positivt på kommunens strategier.

Tillitsforholdet mellom politikere og administrasjon er også en viktig tillitsdimensjon. I kommuner der det er svak tillit mellom politikere og administrasjon vil det være vanskelig å både definere og gjennomføre en kraftfull utviklingsstrategi.

De fire gruppene kan også ha varierende tillit til seg selv. Her er det interne politiske klimaet viktig. I hvilken grad har kommunen en langsiktig utviklingsstrategi som har bred tverrpolitisk oppslutning? Og er kommunens politikere samlet om mål om å skape en positiv utvikling i hele kommunen, eller er det mange politikere som har sin lojalitet i deler av

kommunen? Også næringslivets interne tillit er en viktig faktor. Det kan påvirke samarbeidsklimaet bedriftene i mellom. For å få til samskaping med innbyggere og frivillig sektor er også tillitsforholdet til denne gruppen svært viktig.

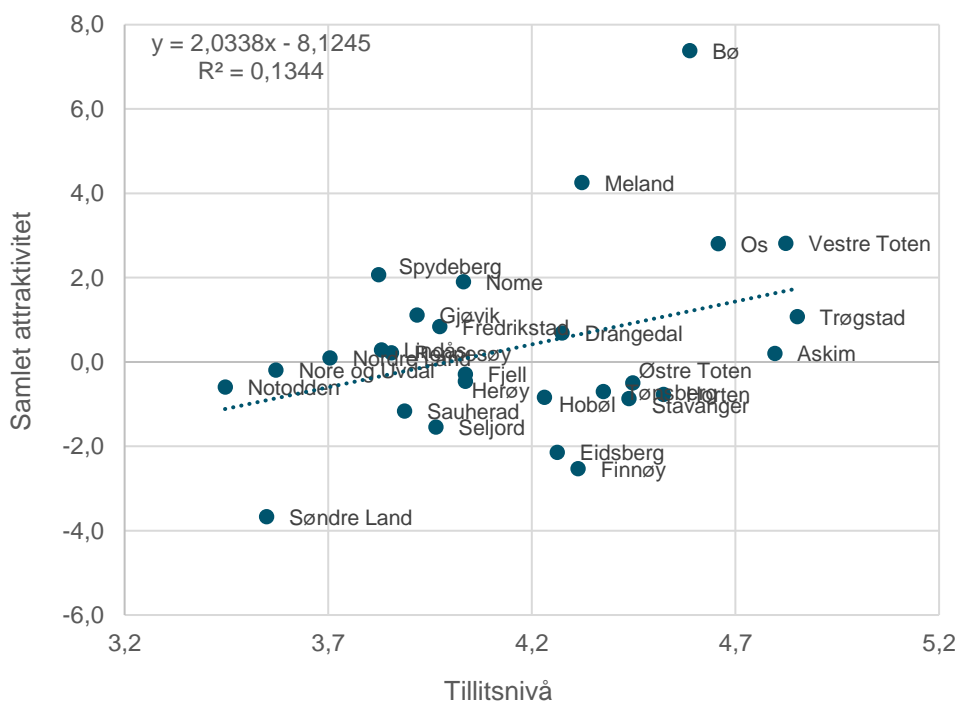
Når vi måler tillitsnivået i spørreundersøkelsen, har vi forsøkt å stille spørsmål som avdekker tre forhold som til sammen avgjør graden av tillit: tillit til kompetanse, tillit til velvilje og tillit til integritet. Dette er forhold som er viktig for tillit mellom personer og institusjoner.

Stedlig identitet og optimisme

Vi ønsker også å måle styrken til faktorer som ikke er knyttet til personer eller institusjoner. Det er styrken til den stedlige identiteten og graden av optimisme knyttet til stedet generelt. Den stedlige identiteten omhandler forhold som at innbyggerne er stolte av kommunen, at de framsnakker kommunen til andre og at stedet har en enhetlig identitet og ikke består av ulike deler som bruker energien til interne konkurranser i stedet for å skape felles vekst. Optimisme handler om at innbyggerne tror fremtiden ser lys ut og at det nytter å påvirke utviklingen.

1.1 Har tillit betydning for kommuners attraktivitet?

Vår hypotese er at et godt tillitsnivå er en viktig forutsetning for å skape en attraktiv kommune. Så langt har vi gjennomført tillitsmålinger i 32 kommuner i Norge. Vår forskning på stedlig tillit og betydning for attraktivitet og vekst er på et tidlig stadium. Likevel kan vi se på hvordan denne sammenhengen ser ut for de kommunene som har fått gjennomført tillitsmålinger. I figuren under har vi satt inn verdiene til disse kommunene etter deres samlede attraktivitet for næringsliv og bosetting, som vi måler med statistiske metoder, og det generelle tillitsnivået fra tillitsmålingene. Det generelle tillitsnivået er basert på i hvilken grad respondentene var enige i påstanden: Kommunen min er preget av høy tillit.



Figur 3: Næringsattraktivitet og tillitsnivå i 31 kommuner hvor det er gjennomført tillitsundersøkelser. Stad er ikke inkludert i denne figuren.

Tillitsforholdene varierer ganske mye i de kommunene som til nå er målt, men den statistiske sammenhengen mellom samlet attraktivitet og tillit i disse kommunene er positiv. Dermed kan det se ut til at det virkelig er en sammenheng mellom tillit og attraktivitet. Det betyr at kommuner som er kjennetegnet av gode tillitsforhold vokser mer enn andre kom-

muner. Det er imidlertid så langt bare 31 kommuner hvor vi har gjennomført slike tillitsmålinger. Det er litt for få kommuner til at vi vil trekke noen endelige konklusjoner. Sammenhengen mellom tillit og attraktivitet er heller ikke helt entydig. Det finnes eksempler på kommuner med gode tillitsforhold som likevel ikke har vært spesielt attraktive. Vi tror ikke det er nok med gode tillitsforhold for at en kommune skal oppnå vekst og attraktivitet. Kommunen må også ha klare ambisjoner om å stimulere veksten, være kompetent og lykkes med sine strategier. Men vi tror at det vil være en sterk ulempe å ha dårlige tillitsforhold i kommunen når det gjelder å kunne skape vekst og attraktivitet. Gode tillitsforhold vil være et nødvendig fundament for en vellykket lokal politikk for å øke attraktiviteten for næringsliv og bosetting.

Etter hvert som vi får målt tilliten i flere kommuner, vil denne sammenhengen bli bedre belyst og dokumentert. Men disse tidlige og foreløpige resultatene er interessante og oppløftende.

1.2 Spørsmålene i undersøkelsen

Tillitsmålingen er en spørreundersøkelse der respondentene blir bedt om å ta stilling til en rekke påstander og angi i hvilken grad de er enige på en skala fra 1 til 6.

Påstandene som de ble forelagt var:

Målgruppe	Kategori	Spørsmål
Politikere	Integritet	Det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljø i kommunen
		Politikerne i kommunen hever seg over snever partipolitikk når det er snakk om viktige samfunns mål
		Sentrale politikere i kommunen lar ikke egen prestisje gå foran fellesskaps interesser
	Kompetanse	Politikerne har god kompetanse på næringsutvikling
		Politikerne i kommunen er generelt dyktige
		Politikerne i kommunen har god kompetanse på samfunnsutvikling
	Velvilje	Jeg har høy tillit til kommunepolitikere
		Politikerne har klare mål om vekst i næringslivet
Næringsliv	Integritet	Politikerne har stor interesse for næringsutvikling
		Bedriftene i kommunen er generelt ærlige og redelige
	Kompetanse	Mange bedriftsledere har god forståelse for samfunnsutvikling
		Vi har generelt mange dyktige bedrifter i kommunen
		Jeg har høy tillit til bedriftslederne i kommunen
	Velvilje	Bedriftene i kommunen er stort sett bare opptatt av egen profitt
Bedriftene i kommunen samarbeider godt med hverandre		
Nabokommuner	Velvilje	Mange bedriftsledere er opptatt av at bedriften skal bidra positivt i lokalsamfunnet
		Vi burde samarbeide mer med nabokommunene
Kommunens ansatte	Integritet	Vi gleder oss når det går bra i nabokommunene
		Kommunens ansatte er stort sett ryddige og ærlige
	Kompetanse	Kommunens ansatte er generelt dyktige
		Kommunens ansatte har god forståelse for næringsutvikling
		Kommunens ansatte har god kompetanse på samfunnsutvikling
	Velvilje	Jeg har høy tillit til kommunens ansatte
Kommunens ansatte er generelt positivt innstilt til næringslivet		
Frivillige	Velvilje	Kommunens ansatte ønsker å gjøre en god jobb
		Kompetansen av frivillige aktører i kommunen blir verdsatt og utnyttet

	Kompetanse	Mange frivillige aktører har god forståelse for samfunnsutvikling
		Vi har generelt mange dyktige frivillige aktører i kommunen
	Velvilje	Frivillige aktører i kommunen samarbeider godt med hverandre
		Mange frivillige er opptatt av at deres innsats skal bidra positivt i lokalsamfunnet
Stedet	Identitet	Jeg er stolt av kommunen jeg representerer
		Jeg opplever at det kan være en del usunn patriotisme og drakamp mellom ulike bygdesentra/deler av kommunen
		Jeg snakker positivt om kommunen når jeg er utenfor kommunen
	Optimisme	Jeg tror det nytter å påvirke utviklingen i kommunen
		Jeg tror fremtiden ser positiv ut for kommunen
		Kommunen min er preget av høy grad av tillit
Besøkende		Flere turister og besøkende ville vært positivt for kommunen
		Vi burde satse mer på å tiltrekke oss flere turister og besøkende til kommunen

En rekke av påstandene omhandler respondentenes holdning til politikere, kommunens ansatte, næringslivet og frivillig sektor. Når vi analyserer svarene, har vi opplysninger om hvorvidt respondenten representerer politikere, ansatte, næringslivet og frivillig sektor. Vi kan da lage tillitskart der vi måler graden av tillit mellom de ulike gruppene.

2. Resultater

2.1 Utvalg og svarprosent

Denne tillitsundersøkelsen baserer seg på en spørreundersøkelse som ble sendt ut til 472 mottakere i Stad høsten 2020. Det kom inn 194 svar. Svarprosenten ble 41,1 prosent, noe som er ganske høyt for denne typen spørreundersøkelser.

De 194 svarene som denne rapporten bygger på fordeler seg slik for de enkelte gruppene som er spurt:

Tabell 1: Antall svar fordelt på respondentgrupper.

	Antall spurt	Antall svar	Svarprosent
Politikere	33	23	69,7 %
Ledere/ansatte	36	27	75,0 %
Næringslivet	215	77	35,8 %
Frivillig sektor	188	67	35,6 %
SUM	472	194	41,1%

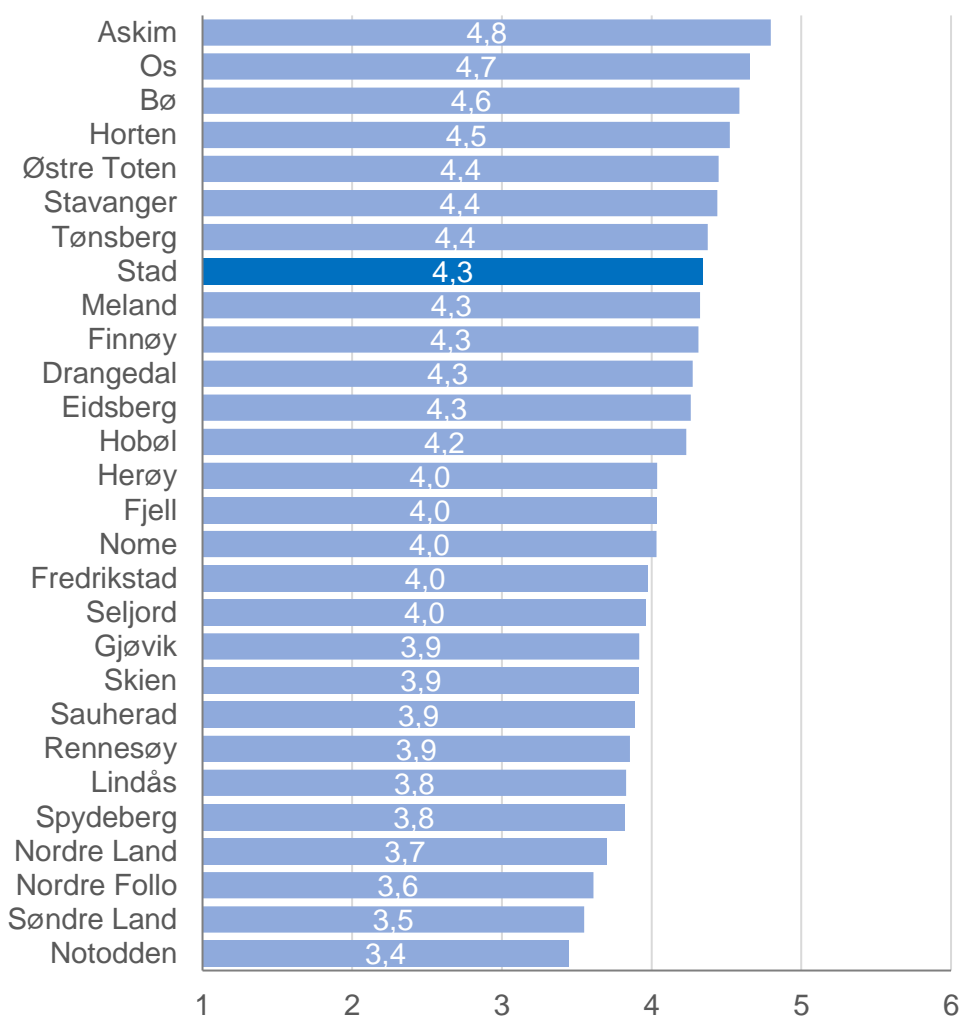
Svarprosenten varierer mellom 75,0 prosent for de ansatte i kommunen, 69,7 prosent for politikere, 35,6 prosent for frivillig sektor og 35,8 prosent for bedriftsledere. Det er usikkert hvordan frafallet påvirker svarene. Undersøkelsen måler personers holdninger til begreper knyttet til tillit, som i sin natur er flytende og følelsesbasert. Tolkningen av svarene gjøres i stor grad ved å se om svarene fra respondentene i Stad avviker fra svar på tilsvarende spørsmål i andre kommuner. Det er gjennomført tilsvarende undersøkelser i 31 andre kommuner tidligere, slik at vi har et godt utgangspunkt for å måle hvordan respondentene i Stad har svart i forhold til andre kommuner.

Resultatene må derfor ikke tolkes for bombastisk, men heller brukes som indikasjoner for tillitsnivået i kommunen. Hvis kommunen ikke kjenner seg igjen i målingene, kan det bety at svarene ikke var representative. En må se på helhetsbildet som målingene gir og bruke resultatene for å forbedre tillitsnivået der det synes å være svake tillitsforhold.

2.2 Tillit generelt

Spørreundersøkelsen inneholdt et generelt spørsmål som lød: *Kommunen min er preget av en høy grad av tillit*. Dette spørsmålet kan vi bruke for å få et generelt bilde på tillitsklimaet i kommunen. Respondentene ble bedt om å angi om de var enige i dette på en skala fra 1: helt uenig til 6: helt enig. Denne skalaen brukes i hele undersøkelsen. For negativt ladede påstander er skalaen invertert.

Resultatene er vist i figuren under. Vi har tatt med resultater fra andre kommuner som har fått gjennomført den samme undersøkelsen, slik at vi har flere å sammenlikne med.



Figur 4: Gjennomsnittsscore: Kommunen min er preget av en høy grad av tillit.

En score på 3,5 er det samme som at svarene ble jevnt fordelt mellom alle alternativene og kan tolkes som at respondentene i sum verken var enige eller uenige i påstanden. En score over 3,5 viser at et flertall er enige.

Tre av kommunene som er målt skiller seg ut gjennom å ha en høy score for det generelle tillitsnivået. Det er Askim, Os og Bø i Telemark

Stad plasserer omtrent middels blant de kommunene som er målt. Snittscore for alle undersøkelsene er 4,1. Stad hadde en score på 4,3 for dette spørsmålet. I resten av denne rapporten skal vi utdype tillitsnivået i detalj. Først skal vi se hvordan vurderingen av det generelle tillitsnivået varierte mellom ulike grupper i de enkelte kommunene.

Vi kan se hvordan dette spørsmålet ble besvart av fire ulike grupper: kommunalt ansatte, frivillig sektor, bedriftsledere og politikere i tabellen under. Når vi viser scoreverdier slik som her, viser rødt til den laveste verdien i en enkelt tabell, uavhengig av nivået. En verdi kan dermed se bra ut i en tabell, og dårligere ut i en annen. Dette gjelder scoreverdier. Senere i rapporten viser vi også til avvik fra gjennomsnittet i det samme fargesystemet. For avvikene er imidlertid fargeskalaen satt slik at knallfarger er uttrykk for store avvik, på tvers av tabeller.

Tabell 2: Gjennomsnittsscore: Kommunen min er preget av en høy grad av tillit.

Kommune	Kommunalt ansatte	Frivillig sektor	Bedriftsledere	Politikere
Vestre Toten	5,3		3,8	4,8
Askim	5,0	4,4	4,7	4,6
Trøgstad	5,2	4,2	4,5	4,9
Os	4,8		4,8	4,3
Bø	5,0		4,2	4,9
Horten	4,8	4,3	4,3	4,8
Østre Toten	4,8		3,8	4,4
Stad	4,6	4,5	4,1	4,7
Tønsberg	4,4		4,3	4,5
Meland	4,3		4,6	4,0
Finnøy	4,6	4,3	4,0	4,2
Drangedal	4,5		4,0	4,8
Stavanger	4,9	4,0	4,0	4,7
Eidsberg	4,1	4,1	4,6	4,3
Hobøl	4,1	4,0	4,3	4,4
Herøy	4,1		3,9	4,2
Fjell	3,9		4,0	4,3
Nome	4,4		3,6	4,5
Fredrikstad	4,2		3,8	4,0
Seljord	3,7	4,0	4,2	4,0
Gjøvik	4,0		3,6	4,1
Sauherad	3,6		3,9	4,5
Skien	4,0	3,7	3,9	3,8
Lindås	4,3		3,5	4,1
Rennesøy	4,4	3,5	3,0	4,1
Spydeberg	4,1	3,0	3,5	3,9
Nordre Land	3,8		3,5	3,7
Nordre Follo	3,9	3,5	3,1	3,4
Nore og Uvdal			3,6	3,7
Søndre Land	3,9		2,9	3,7
Notodden	3,6		3,1	3,6
Totalsum	4,3	3,9	3,9	4,2

Bedriftsledere vurderer det generelle tillitsnivået i kommunen lavere enn politikere og kommunale ledere, når vi ser på samtlige svar. Det er også tilfelle i Stad. I Stad er det politikere som vurderer den generelle tilliten høyest. Det er mest vanlig at det er de kommunalt ansatte som gir høyest score på generell tillit.

De ansatte i Stad har samlet sett gitt karakteren 4,6 for dette spørsmålet. Det er 0,3 poeng høyere enn gjennomsnittet. Politikere i Stad ga samlet sett karakteren 4,7, som er 0,7 poeng høyere enn gjennomsnittet. Næringslivslederne ga den generelle tilliten i Stad karakteren 4,1, som er 0,2 prosentpoeng over gjennomsnittet. Frivillig sektor ga karakteren 4,5. Det er 0,6 prosentpoeng over gjennomsnittet, og faktisk høyest av de 13 kommunene hvor frivillig sektor var med på denne spørreundersøkelsen.

2.3 Tillit til hvem?

Spørreundersøkelsen hadde også tre spørsmål som handlet om den generelle tilliten til de tre gruppene. Spørsmålene lød: Jeg har høy tillit til bedriftslederne/kommunens ansatte/kommunepolitikere¹.

Tabell 3: Gjennomsnittsscore for «jeg har høy tillit til».

Kommune	Bedriftsledere	Kommunalt ansatte	Politikerne	Totalsum
Vestre Toten	4,8	4,7	4,3	4,6
Askim	4,6	4,8	4,1	4,5
Trøgstad	4,8	4,7	4,0	4,5
Horten	4,8	4,4	4,1	4,5
Bø	4,8	4,4	4,1	4,4
Østre Toten	4,7	4,4	4,2	4,4
Eidsberg	4,8	4,5	3,8	4,3
Tønsberg	4,6	4,4	4,1	4,3
Finnøy	4,5	4,3	4,1	4,3
Nordre Land	4,7	4,3	3,9	4,3
Stad	4,7	4,2	4,0	4,3
Herøy	4,7	4,4	3,8	4,3
Fredrikstad	4,7	4,4	3,8	4,3
Sauherad	4,7	4,3	3,8	4,2
Drangedal	4,5	4,3	3,9	4,2
Seljord	4,5	4,4	3,6	4,2
Nome	4,7	4,3	3,5	4,2
Hobøl	4,5	4,4	3,6	4,1
Stavanger	4,4	4,3	3,7	4,1
Skien	4,5	4,4	3,4	4,1
Søndre Land	4,5	4,0	3,6	4,0
Nordre Follo	4,5	4,3	3,3	4,0
Spydeberg	4,8	4,0	3,2	4,0
Gjøvik	4,5	4,3	3,3	4,0
Nore og Uvdal	4,7	3,6	3,4	3,9
Notodden	4,5	4,2	3,1	3,9
Rennesøy	4,4	3,8	3,3	3,8
Totalsum	4,6	4,3	3,7	4,2

Når vi spør på denne måten, kommer det fram at respondentene i sum har høyest tillit til bedriftslederne og minst tillit til politikerne. Dette gjelder også hvis vi bare tar med svar hvor politikerne spørres.

Denne rangeringen, høyest tillit til bedriftslederne og lavest tillit til politikerne, er ganske stabil. Den gjelder for de fleste kommunene hvor vi har gjennomført undersøkelsen med akkurat disse spørsmålene.

I Stad er det en score på 4,7 når det gjelder tillit til bedriftsledere. Det er litt høyere enn gjennomsnittet. Kommunalt ansatte får en score på 4,2. De er en tidel lavere enn gjennomsnittet. Politikerne fikk en score på 4,0. Det er lavere enn ansatte og bedriftsledere i kommunen, men det er en høyere score enn politikerne fikk i gjennomsnitt for de andre undersøkelsene.

¹ De frivillige er ikke inkludert i denne tabellen, fordi frivillig sektor kun er inkludert i noen undersøkelser, ikke alle.

2.4 Hva mener næringslivet?

Vi skal nå presentere resultatene fra svarene fra næringslivet. Vi skal se hvordan næringslivet vurderer politikere, kommunalt ansatte, seg selv og hvordan den stedlige identiteten og optimismen til bedriftslederne er. Vi starter med hva bedriftslederne i Stad mener om politikerne.

2.4.1 Næringslivet om politikerne

Tabell 4: Gjennomsnittscore fra næringslivet vedrørende spørsmål om kommunens politikere.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljø i kommunen	3,7	0,22
Politikerne i kommunen hever seg over snever partipolitikk når det er snakk om viktige samfunns mål	3,8	0,26
Sentrale politikere i kommunen lar ikke egen prestisje gå foran fellesskapets interesser	3,8	0,38
Integritet Totalt	3,8	0,29
Kompetanse		
Politikerne har god kompetanse på næringsutvikling	3,4	0,14
Politikerne i kommunen er generelt dyktige	3,8	0,21
Politikerne i kommunen har god kompetanse på samfunnsutvikling	3,6	0,06
Kompetanse Totalt	3,6	0,14
Velvilje		
Politikerne har klare mål om vekst i næringslivet	4,0	0,44
Politikerne har stor interesse for næringsutvikling	4,0	0,35
Velvilje Totalt	4,0	0,40
Totalsum	3,8	0,26

Når det gjelder integritet, gir bedriftslederne politikerne bedre score enn gjennomsnittet. Det er et flertall av respondene som er helt eller delvis enig i at det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljø i kommunen, at politikerne hever seg over snever partipolitikk og at sentrale politikere ikke lar egen prestisje gå foran fellesskapets interesser.

Næringslivet vurderer inidlertid politikernes kompetanse noe lavere. Det gjelder spesielt spørsmålene om politikernes kompetanse på nærings- og samfunnsutvikling, men det er fremdeles en score litt over gjennomsnittet.

Den høyeste scoren får politikerne på velvilje. De fleste respondentene er helt eller delvis enig i at politikerne både har klare mål om vekst i næringslivet og stor interesse for næringsutvikling.

2.4.2 Næringslivet om kommunalt ansatte

Vi skal se hvordan næringslivet vurderer kommunens ansatte i Stad.

Tabell 5: Gjennomsnittscore fra næringslivet vedrørende spørsmål om kommunens ansatte.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Kommunens ansatte er stort sett ryddige og ærlige	4,2	-0,06
Integritet Totalt	4,2	-0,06
Kompetanse		
Kommunens ansatte er generelt dyktige	4,1	0,12
Kommunens ansatte har god forståelse for næringsutvikling	3,9	0,54
Kommunens ansatte har god kompetanse på samfunnsutvikling	3,9	0,26
Kompetanse Totalt	4,0	0,31
Velvilje		
Kommunens ansatte er generelt positivt innstilt til næringslivet	4,2	0,27
Kommunens ansatte ønsker å gjøre en god jobb	4,7	0,19
Velvilje Totalt	4,4	0,23
Totalsum	4,2	0,22

Her er resultatene noe mer blandet. Vi ser at næringslivet i Stad har ganske stor tillit til kommunens ansatte, sammenliknet med de andre kommunene vi har målt. Det gjelder samtlige spørsmål unntatt spørsmålet om integritet, hvor næringslivet gir de kommunalt ansatte en score litt under gjennomsnittet.

2.4.3 Næringslivet om seg selv

Vi skal se hvordan næringslivet vurderer seg selv i Stad.

Tabell 6: Gjennomsnittscore fra næringslivet vedrørende spørsmål om næringslivet i kommunen.

Spørsmål:	Score	Avvik
Integritet		
Bedriftene i kommunen er generelt ærlige og redelige	4,9	0,12
Integritet Totalt	4,9	0,12
Kompetanse		
Mange bedriftsledere har god forståelse for samfunnsutvikling	4,5	-0,04
Vi har generelt mange dyktige bedrifter i kommunen	4,9	0,00
Kompetanse Totalt	4,7	-0,02
Velvilje		
Bedriftene i kommunen er stort sett bare opptatt av egen profitt	3,8	0,28
Bedriftene i kommunen samarbeider godt med hverandre	4,0	-0,13
Mange bedriftsledere er opptatt av at bedriften skal bidra positivt i lokalsamfunnet	4,5	-0,10
Velvilje Totalt	4,1	0,03
Totalsum	4,5	0,03

Næringslivet i Stad vurderer seg selv høyt når det gjelder egen integritet. Det er et stort flertall som mener at bedriftene i kommunen generelt er ærlige og redelige. Når det gjelder kompetanse, gir næringslivet seg selv en score nærmere gjennomsnittet, men det er fortsatt et flertall som er enig i at det er mange dyktige bedrifter i kommunen og at bedriftslederne har god forståelse for samfunnsutvikling.

På spørsmålene om velvilje gir næringslivet seg selv litt dårligere score. Vurderingen er noe lavere enn snittet på spørsmålene om samarbeidet mellom bedriftene og at bedriftslederne er opptatt av at bedriften skal bidra positivt i lokalsamfunnet.

2.4.4 Næringslivet om identitet og optimisme

Hvordan er stedsidentiteten og optimismen fra næringslivets side?

Tabell 7: Gjennomsnittscore fra bedriftsledere vedrørende spørsmål knyttet til stedlig identitet og optimisme.

Spørsmål	Score	Avvik
Identitet		
Jeg er stolt av kommunen jeg representerer	4,7	0,05
Jeg opplever at det kan være en del usunn patriotisme og drakamp mellom ulike bygdesentra/deler av kommunen	3,0	0,10
Jeg snakker positivt om kommunen når jeg er utenfor kommunen	5,0	-0,07
Identitet Totalt	4,2	0,02
Optimisme		
Jeg tror det nytter å påvirke utviklingen i kommunen	4,4	-0,03
Jeg tror fremtiden ser positiv ut for kommunen	4,3	-0,11
Kommunen min er preget av høy grad av tillit	4,1	0,23
Optimisme Totalt	4,3	0,03
Totalsum	4,3	0,02

Det er tre spørsmål knyttet til stedlig identitet. Det er om respondentene er stolte av sin kommune, om de snakker positivt om kommunen til andre, og hvorvidt de opplever usunn patriotisme og drakamp mellom ulike deler av kommunen. Det siste spørsmålet er negativt ladet og lav score betyr at mange er enige i påstanden.

Når det gjelder identitet, ser vi at næringslivet totalt sett har en stedsidentitet som er omtrent som gjennomsnittet. De fleste er stolte av kommunen, og det er færre enn gjennomsnittet som mener det er usunn patriotisme og drakamp mellom ulike deler av kommunen. Samtidig ser vi også at det er litt færre enn gjennomsnittet som snakker positivt om kommunen når de er utenfor kommunen.

Resultatene for optimisme er interessante. Samlet sett er næringslivet i Stad litt mer optimistiske enn gjennomsnittet, og vi ser at dette i stor grad skyldes at det er mange som mener at kommunen er preget av høy grad av tillit.

2.5 Hva mener politikerne?

I dette kapitlet skal vi se hvordan politikere i Stad vurderer næringslivet, de kommunalt ansatte, seg selv og deres stedsidentitet og optimisme.

2.5.1 Politikere om næringslivet

Tabell 8: Gjennomsnittscore fra politikerne vedrørende spørsmål om næringslivet i kommunen.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Bedriftene i kommunen er generelt ærlige og redelige	5,0	0,18
Integritet Totalt	5,0	0,18
Kompetanse		
Mange bedriftsledere har god forståelse for samfunnsutvikling	4,6	0,23
Vi har generelt mange dyktige bedrifter i kommunen	5,1	0,26
Kompetanse Totalt	4,9	0,24
Velvilje		
Bedriftene i kommunen er stort sett bare opptatt av egen profitt	3,7	0,26
Bedriftene i kommunen samarbeider godt med hverandre	4,2	0,05
Mange bedriftsledere er opptatt av at bedriften skal bidra positivt i lokalsamfunnet	4,7	0,18
Velvilje Totalt	4,2	0,16
Totalsum	4,6	0,19

Politikere uttrykker ofte stor tillit til sitt næringsliv i våre tillitsundersøkelser. Dette ser vi også i Stad, hvor politikerne er svært enige om at det er mange dyktige bedrifter i kommunen og at bedriftene er ærlige og redelige. Det er også politikere i andre kommuner, men svarene fra Stad ligger over gjennomsnittet. Politikere i Stad er også i større grad enn i andre kommuner enige i at mange bedriftsledere er opptatt av at bedriften skal bidra positivt i samfunnet. Når det gjelder påstanden om at bedriftene i kommunen bare er opptatt av egen profitt, (negativt utsagn hvor vi inverterer skalaen), er det en større andel av politikerne i Stad som er uenige, noe som trekker opp. Samlet sett er dermed politikernes tillit til næringslivet bedre enn gjennomsnittet.

2.5.2 Politikere om kommunalt ansatte

Vi skal se hvordan politikerne i Stad vurderer sine ansatte.

Tabell 9: Gjennomsnittscore fra politikerne vedrørende spørsmål om kommunens ansatte.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Kommunens ansatte er stort sett ryddige og ærlige	5,0	0,29
Integritet Totalt	5,0	0,29
Kompetanse		
Kommunens ansatte er generelt dyktige	4,9	0,22
Kommunens ansatte har god forståelse for næringsutvikling	4,7	0,69
Kommunens ansatte har god kompetanse på samfunnsutvikling	4,7	0,51
Kompetanse Totalt	4,8	0,47
Velvilje		
Kommunens ansatte er generelt positivt innstilt til næringslivet	5,0	0,56
Kommunens ansatte ønsker å gjøre en god jobb	5,3	0,27
Velvilje Totalt	5,2	0,41
Totalsum	4,9	0,42

Politikerne i Stad har samlet sett vesentlig høyere tillit til kommunens ansatte enn gjennomsnittet, og gir høyere score enn gjennomsnittet på alle spørsmålene. De fleste er enige om at kommunens ansatte stort sett er ryddige og ærlige. Vi ser at politikerne i Stad i større grad enn i andre kommuner mener at kommunen ansatte har stor forståelse for næringsutvikling, og at de generelt er positivt innstilt til næringslivet.

2.5.3 Politikere om politikere

Hva synes politikerne om seg selv?

Tabell 10: Gjennomsnittscore fra politikerne i Stad vedrørende spørsmål om kommunens politikere.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljø i kommunen	4,4	0,37
Politikerne i kommunen hever seg over snever partipolitikk når det er snakk om viktige samfunns mål	4,5	0,48
Sentrale politikere i kommunen lar ikke egen prestisje gå foran fellesskapets interesser	4,4	0,62
Integritet Totalt	4,5	0,49
Kompetanse		
Politikerne har god kompetanse på næringsutvikling	4,1	0,36
Politikerne i kommunen er generelt dyktige	4,5	0,35
Politikerne i kommunen har god kompetanse på samfunnsutvikling	4,2	0,08
Kompetanse Totalt	4,3	0,26
Velvilje		
Politikerne har klare mål om vekst i næringslivet	4,7	0,49
Politikerne har stor interesse for næringsutvikling	5,0	0,53
Velvilje Totalt	4,8	0,51
Totalsum	4,5	0,41

Politikerne i Stad er positive til seg selv som gruppe. For alle spørsmålene vi har stilt uttrykkes det høyere grad av tillit til politikerne som gruppe enn gjennomsnittet. Størst positivt avvik får vi når det gjelder spørsmålene som omhandler integritet. Det er høy score på spørsmålet om det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljø. Det er også høy score for spørsmålet om politikerne hever seg over snever partipolitikk når det er snakk om viktige samfunns spørsmål og det er høy score for påstanden: Sentrale politikere i kommunen lar ikke egen prestisje gå foran fellesskapets interesser.

2.5.4 Politikeres identitet og optimisme

Hvordan er politikernes identitet og optimisme?

Tabell 11: Gjennomsnittscore fra politikerne i Stad vedrørende spørsmål om identitet og optimisme.

Spørsmål	Score	Avvik
Identitet		
Jeg er stolt av kommunen jeg representerer	5,0	-0,12
Jeg opplever at det kan være en del usunn patriotisme og drakamp mellom ulike bygdesentra/deler av kommunen	3,1	-0,09
Jeg snakker positivt om kommunen når jeg er utenfor kommunen	5,4	0,05
Identitet Totalt	4,5	-0,07
Optimisme		
Jeg tror det nytter å påvirke utviklingen i kommunen	5,3	0,27
Jeg tror fremtiden ser positiv ut for kommunen	4,9	0,14
Kommunen min er preget av høy grad av tillit	4,7	0,50
Optimisme Totalt	4,9	0,30
Totalsum	4,7	0,12

Politikerne i Stad gir litt dårligere score enn gjennomsnittet på spørsmålet om de er stolte av kommunen sin. De mener også at det er litt mer geografisk splittelse i Stad enn gjennomsnittet. Samtidig ser vi at det er flere politikere i stad som snakker positivt om kommunen eksternt sammenlignet med gjennomsnittet.

Når det gjelder spørsmål knyttet til optimisme, er politikere i Stad litt mer optimistiske enn gjennomsnittet og de tror fremtiden ser positiv ut for kommunen. Flertallet av politikerne er også enige i at kommunen er preget av høy grad av tillit.

2.6 Hva mener de ansatte?

Nå skal vi se hvordan de ansatte i kommunen vurderer næringslivet, politikerne, seg selv og deres stedsidentitet og optimisme.

2.6.1 De ansatte om næringslivet

Tabell 12: Gjennomsnittscore fra kommunalt ansatte i Stad vedrørende spørsmål om næringslivet.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Bedriftene i kommunen er generelt ærlige og redelige	4,9	0,09
Integritet Totalt	4,9	0,09
Kompetanse		
Mange bedriftsledere har god forståelse for samfunnsutvikling	4,5	0,23
Vi har generelt mange dyktige bedrifter i kommunen	4,8	0,05
Kompetanse Totalt	4,7	0,13
Velvilje		
Bedriftene i kommunen er stort sett bare opptatt av egen profitt	3,4	0,10
Bedriftene i kommunen samarbeider godt med hverandre	4,0	-0,17
Mange bedriftsledere er opptatt av at bedriften skal bidra positivt i lokalsamfunnet	4,4	-0,09
Velvilje Totalt	3,9	-0,06
Totalsum	4,4	0,04

De ansatte i Stad kommune uttrykker samlet sett litt større tillit til næringslivet enn gjennomsnittet. Næringslivet i Stad har også over gjennomsnittlig tillit til de ansatte i kommunen. Det er dermed et godt tillitsforhold mellom disse to gruppene. Som i mange andre kommuner, er det næringslivets velvilje det uttrykkes mest tvil til.

2.6.2 De ansatte om politikerne

Hva synes de ansatte om politikerne sine?

Tabell 13: Gjennomsnittscore fra kommunalt ansatte i Stad kommune vedrørende spørsmål om politikerne.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljø i kommunen	4,1	0,35
Politikerne i kommunen hever seg over snever partipolitikk når det er snakk om viktige samfunns mål	3,9	0,23
Sentrale politikere i kommunen lar ikke egen prestisje gå foran fellesskapets interesser	4,1	0,58
Integritet Totalt	4,0	0,39
Kompetanse		
Politikerne har god kompetanse på næringsutvikling	4,0	0,16
Politikerne i kommunen er generelt dyktige	3,9	0,12
Politikerne i kommunen har god kompetanse på samfunnsutvikling	4,1	0,27
Kompetanse Totalt	4,0	0,19
Velvilje		
Politikerne har klare mål om vekst i næringslivet	4,3	-0,04
Politikerne har stor interesse for næringsutvikling	4,7	0,10
Velvilje Totalt	4,5	0,03
Totalsum	4,1	0,22

De ansatte i Stad gir uttrykk for at de har høy tillit til politikerne i kommunen. Både i sum og på hvert enkeltspørsmål gir de ansatte politikerne høyere score enn gjennomsnittet. Vi ser at politikernes integritet vurderes godt av de ansatte. Et flertall av de som har svart er helt eller delvis enig i at det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljøet i kommunen, og at sentrale politikere ikke lar egen prestisje gå foran fellesskapets interesser. For kompetanse og velvilje scorer politikerne noe lavere, men fortsatt godt over gjennomsnittet. Når det gjelder kompetanse, ser vi at de ansatte vurderer politikernes kompetanse på samfunnsutvikling som særlig god.

2.6.3 De ansatte om seg selv

Hvordan vurderer de ansatte seg selv?

Tabell 14: Gjennomsnittscore fra kommunalt ansatte i Stad vedrørende spørsmål om kommunalt ansatte.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Kommunens ansatte er stort sett ryddige og ærlige	5,0	-0,02
Integritet Totalt	5,0	-0,02
Kompetanse		
Kommunens ansatte er generelt dyktige	4,8	-0,07
Kommunens ansatte har god forståelse for næringsutvikling	4,3	0,19
Kommunens ansatte har god kompetanse på samfunnsutvikling	4,3	0,00
Kompetanse Totalt	4,5	0,03
Velvilje		
Kommunens ansatte er generelt positivt innstilt til næringslivet	4,7	-0,04
Kommunens ansatte ønsker å gjøre en god jobb	5,3	-0,05
Velvilje Totalt	5,0	-0,06
Totalsum	4,7	0,00

De ansatte i Stad kommune vurderer seg selv høyt og ganske likt gjennomsnittet for de kommunene som er målt. Både fra næringslivet og politikerne fikk de ansatte gode skussmål. Ansatte og politikere i Stad ser ut til å ha en høy gjensidig tillit. Det samme gjelder tilliten mellom kommunens ansatte og næringslivet.

2.6.4 De ansattes identitet og optimisme

Vi skal se hvordan de ansatte i kommunen svarer på spørsmål knyttet til identitet og optimisme.

Tabell 15: Gjennomsnittscore fra kommunalt ansatte i Stad vedrørende spørsmål om identitet og optimisme.

Spørsmål	Score	Avvik
Identitet		
Jeg er stolt av kommunen jeg representerer	4,9	-0,11
Jeg opplever at det kan være en del usunn patriotisme og drakamp mellom ulike bygdesentra/deler av kommunen	3,3	0,09
Jeg snakker positivt om kommunen når jeg er utenfor kommunen	5,2	-0,21
Identitet Totalt	4,5	-0,07
Optimisme		
Jeg tror det nytter å påvirke utviklingen i kommunen	5,1	0,24
Jeg tror fremtiden ser positiv ut for kommunen	4,3	-0,35
Kommunen min er preget av høy grad av tillit	4,6	0,33
Optimisme Totalt	4,7	0,08
Totalsum	4,6	0,00

Resultatene for de ansatte er blandet. Det er påstandene om at «jeg er stolt av kommunen jeg representerer», «jeg snakker positivt om kommunen når jeg er utenfor kommunen» og «jeg tror fremtiden ser positiv ut for kommunen» hvor svarene ligger under gjennomsnittet.

Et flertall av de ansatte tror det nytter å påvirke utviklingen i kommunen og mener at kommunen er preget av høy grad av tillit.

2.7 Hva mener de i frivillig sektor?

Nå skal vi se hvordan frivillig sektor vurderer næringslivet, politikerne, seg selv og deres stedsidentitet og optimisme.

2.7.1 Frivillig sektor om næringslivet

Tabell 16: Gjennomsnittscore fra kommunalt ansatte i Stad vedrørende spørsmål om næringslivet.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Bedriftene i kommunen er generelt ærlige og redelige	5,0	0,30
Integritet Totalt	5,0	0,30
Kompetanse		
Mange bedriftsledere har god forståelse for samfunnsutvikling	4,7	0,28
Vi har generelt mange dyktige bedrifter i kommunen	5,3	0,42
Kompetanse Totalt	5,0	0,36
Velvilje		
Bedriftene i kommunen er stort sett bare opptatt av egen profitt	4,0	0,60
Bedriftene i kommunen samarbeider godt med hverandre	4,6	0,35
Mange bedriftsledere er opptatt av at bedriften skal bidra positivt i lokalsamfunnet	4,9	0,36
Velvilje Totalt	4,5	0,44
Totalsum	4,8	0,38

Frivillig sektor i Stad har et svært positivt syn på næringslivet. De gir næringslivet bedre score enn gjennomsnittet på alle underspørsmålene.

2.7.2 Frivillig sektor om politikerne

Hva mener frivillig sektor om politikerne sine?

Tabell 17: Gjennomsnittscore fra frivillig sektor i Stad kommune vedrørende spørsmål om politikerne.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljø i kommunen	4,0	0,42
Politikerne i kommunen hever seg over snever partipolitikk når det er snakk om viktige samfunns mål	4,3	0,77
Sentrale politikere i kommunen lar ikke egen prestisje gå foran fellesskapets interesser	4,1	0,72
Integritet Totalt	4,1	0,64
Kompetanse		
Politikerne har god kompetanse på næringsutvikling	3,9	0,33
Politikerne i kommunen er generelt dyktige	4,3	0,49
Politikerne i kommunen har god kompetanse på samfunnsutvikling	4,1	0,44
Kompetanse Totalt	4,1	0,42
Velvilje		
Politikerne har klare mål om vekst i næringslivet	4,5	0,60
Politikerne har stor interesse for næringsutvikling	4,7	0,63
Velvilje Totalt	4,6	0,61
Totalsum	4,2	0,55

Frivillig sektor uttrykker høy tillit til politikerne i kommunen. De gir politikerne høyere score enn gjennomsnittet på alle spørsmål.

2.7.3 Frivillig sektor om kommunens ansatte

Hva synes frivillig sektor om kommunens ansatte?

Tabell 18: Gjennomsnittscore fra frivillig sektor i Stad vedrørende spørsmål om kommunalt ansatte.

Spørsmål	Score	Avvik
Integritet		
Kommunens ansatte er stort sett ryddige og ærlige	4,5	0,06
Integritet Totalt	4,5	0,06
Kompetanse		
Kommunens ansatte er generelt dyktige	4,6	0,28
Kommunens ansatte har god forståelse for næringsutvikling	4,3	0,45
Kommunens ansatte har god kompetanse på samfunnsutvikling	4,3	0,43
Kompetanse Totalt	4,4	0,38
Velvilje		
Kommunens ansatte er generelt positivt innstilt til næringslivet	4,8	0,53
Kommunens ansatte ønsker å gjøre en god jobb	5,0	0,15
Velvilje Totalt	4,9	0,33
Totalsum	4,6	0,30

Frivillig sektor vurderer kommunens ansatte høyt. Særlig når det gjelder kompetanse og velvilje, er resultatene i Stad bedre enn i mange andre av kommunene vi sammenligner med.

2.7.4 Frivillig sektor om seg selv

Hva synes frivillig sektor om seg selv?

Spørsmål	Score	Avvik
Kompetanse		
Kompetansen av frivillige aktører i kommunen blir verdsatt og utnyttet	4,6	0,54
Mange frivillige aktører har god forståelse for samfunnsutvikling	4,8	0,07
Vi har generelt mange dyktige frivillige aktører i kommunen	5,3	0,23
Kompetanse Totalt	4,9	0,28
Velvilje		
Frivillige aktører i kommunen samarbeider godt med hverandre	4,7	0,33
Mange frivillige er opptatt av at deres innsats skal bidra positivt i lokalsamfunnet	5,3	0,14
Velvilje Totalt	5,0	0,22
Totalsum	4,9	0,26

Frivillig sektor i Stad vurderer seg selv som gruppe mer positivt enn i andre kommuner. Det positive avviket fra gjennomsnittet er spesielt stort for påstanden om at kompetansen til frivillige aktører blir verdsatt og utnyttet. Det er positivt.

3. Oppsummering

Vi kan oppsummere resultatene fra undersøkelsen ved å vise gjennomsnittsscore for de forskjellige tillitsdimensjonene for Stad. Det er disse verdiene som ligger til grunn for det visuelle tillitskartet som ble vist i sammendraget.

Tabell 19: Avvik fra gjennomsnitt og rang blant de kommunen som er målt med samme aktørgruppe

Tillitsdimensjon	Avvik	Rangering
Politikere til hverandre	0,41	3 av 31
Politikere til ansatte	0,42	2 av 31
Ansatte til hverandre	0	18 av 31
Ansatte til politikere	0,22	11 av 31
Kommunen til næringslivet	0,19	4 av 31
Næringslivet til kommunen	0,26	7 av 35
Næringslivet til hverandre	0,03	16 av 35
Frivillig sektor til seg selv	0,26	2 av 13
Frivillig sektor til kommunen	0,3	2 av 13
Kommunen til frivillig sektor	-0,03	21 av 31
Næringslivet til frivillig sektor	0,1	11 av 31
Frivillig sektor til næringslivet	0,38	1 av 13
Besøkende	-0,3	27 av 31
Nabokommuner	-0,02	19 av 31
Optimisme	0,05	16 av 31
Identitet	-0,06	17 av 31

Resultatene fra tillitsundersøkelsen i Stad er oppløftende og gir grunn til optimisme. Undersøkelsen har avdekket at det er høy grad av tillit i kommunen og mellom de gruppene vi har målt. For alle tillitsdimensjonene unntatt en, scorer Stad bedre enn gjennomsnittet.

Dersom vi ser på rangeringen istedenfor avviket fra gjennomsnittet ser vi at Stad kommer høyt opp på lista for flere av tillitsdimensjonene. Det gjelder spesielt politikernes tillit til hverandre, og politikernes tillit til de ansatte. Kommunen har også høy tillit til næringslivet, og denne tilliten virker til å være gjensidig. I tillegg ser vi at frivillig sektor har svært høy tillit til næringslivet – faktisk høyest av alle kommunene vi har gjennomført målinger i. Frivillig sektor har også høy tillit til kommunen og til seg selv.

Det er færre i Stad enn i andre kommuner som mener at man bør satse mer på besøkende. I tillegg til denne dimensjonen, ser vi at kommunen ligger nærmere gjennomsnittet på de spørsmålene som gjelder nabokommuner, optimisme og identitet. Omtrent like mange som i andre kommuner er enige i at Stad burde samarbeide mer med nabokommunene og gleder seg over at det går bra i andre kommuner.

Når det gjelder optimisme og identitet, ser vi at Stad gjør det litt bedre enn gjennomsnittet når det gjelder optimisme, men at stedsidentiteten er noe svakere enn gjennomsnittet. Vi har sett at det skyldtes at det er færre i Stad enn i andre kommuner som uttrykker at de er stolt av kommunen de representerer og snakker positivt om kommunen når de er utenfor kommunen.

På neste side kan vi se hvordan de ulike gruppene av respondenter har svart på hvert enkelt spørsmål. Der kommer det tydelig fram hvor tillitsforholdene synes å være gode og hvor tillitsforholdene er lavere enn i andre kommuner. Næringsliv, ansatte og politikere vurderer de ulike tillitsforholdene svært likt. Det er altså en stor grad av samme virkelighetsforståelse mellom disse gruppene. Respondentene fra frivillig sektor er samlet sett mer positive enn de andre aktørene. De kommunale lederne er den gruppen som er mest negative, sammenliknet med de andre kommunene vi har målt.

Det er kun for en av tillitsdimensjonen at kommunen scorer dårligere enn gjennomsnittet for de kommunene vi har målt, nemlig besøkende.

Tabell 20: Avvik fra gjennomsnittsscore for alle spørsmål, alle respondenter. Sortert etter avvik fra gjennomsnitt.

Spørsmål	Kommunale ledere	Frivillig sektor	Bedriftsledere	Politikere
Sentrale politikere i kommunen lar ikke egen prestisje gå foran fellesskapets interesser	0,58	0,72	0,38	0,62
Kommunens ansatte har god forståelse for næringsutvikling	0,19	0,45	0,54	0,69
Politikere i kommunen hever seg over snever partipolitikk når det er snakk om viktige samfunns-mål	0,23	0,77	0,26	0,48
Politikerne har klare mål om vekst i næringslivet	-0,04	0,60	0,44	0,49
Bedriftene i kommunen er stort sett bare opptatt av egen profitt	0,10	0,60	0,28	0,37
Politikerne har stor interesse for næringsutvikling	0,10	0,63	0,35	0,53
Kommunen min er preget av høy grad av tillit	0,33	0,61	0,23	0,50
Kommunens ansatte er generelt positivt innstilt til næringslivet	-0,04	0,53	0,27	0,56
Politikerne i kommunen er generelt dyktige	0,12	0,49	0,21	0,35
Jeg har høy tillit til kommunepolitikere	0,26	0,52	0,18	0,47
Det er godt samsvar mellom hva som sies og hva som gjøres i det politiske miljø i kommunen	0,35	0,42	0,22	0,37
Kommunens ansatte har god kompetanse på samfunnsutvikling	0,00	0,43	0,26	0,51
Vi har generelt mange dyktige bedrifter i kommunen	0,05	0,42	0,00	0,45
Mange frivillige aktører har god forståelse for samfunnsutvikling	-0,03	0,07	0,30	0,27
Politikerne har god kompetanse på næringsutvikling	0,16	0,33	0,14	0,36
Politikerne i kommunen har god kompetanse på samfunnsutvikling	0,27	0,44	0,06	0,08
Bedriftene i kommunen er generelt ærlige og redelige	0,09	0,30	0,12	0,28
Vi har generelt mange dyktige frivillige aktører i kommunen	-0,18	0,23	0,23	0,07
Mange bedriftsledere har god forståelse for samfunnsutvikling	0,23	0,28	-0,04	0,21
Kompetansen av frivillige aktører i kommunen blir verdsatt og utnyttet	-0,25	0,54	0,07	0,39
Jeg har høy tillit til bedriftslederne i kommunen	0,12	0,43	-0,06	0,19
Mange bedriftsledere er opptatt av at bedriften skal bidra positivt i lokalsamfunnet	-0,09	0,36	-0,10	0,43
Jeg tror det nytter å påvirke utviklingen i kommunen	0,24	0,42	-0,03	0,27
Kommunens ansatte ønsker å gjøre en god jobb	-0,05	0,15	0,19	0,27
Bedriftene i kommunen samarbeider godt med hverandre	-0,17	0,35	-0,13	0,22
Kommunens ansatte er generelt dyktige	-0,07	0,28	0,12	0,22
Jeg er stolt av kommunen jeg representerer	-0,11	0,46	0,05	-0,12
Frivillige aktører i kommunen samarbeider godt med hverandre	-0,37	0,33	-0,06	0,08
Jeg opplever at det kan være en del usunn patriotisme og drakamp mellom ulike bygdesentra/deler av kommunen	0,09	-0,04	0,10	-0,09
Mange frivillige er opptatt av at deres innsats skal bidra positivt i lokalsamfunnet	-0,42	0,14	-0,01	0,10
Vi burde samarbeide mer med nabokommunene	-0,16	0,02	-0,04	0,17
Vi gleder oss når det går bra i nabokommunene	0,03	0,02	-0,14	0,33
Jeg snakker positivt om kommunen når jeg er utenfor kommunen	-0,21	0,34	-0,07	0,05
Jeg tror fremtiden ser positiv ut for kommunen	-0,35	0,32	-0,11	0,14
Jeg har høy tillit til kommunens ansatte	-0,14	0,24	-0,05	0,08
Kommunens ansatte er stort sett ryddige og ærlige	-0,02	0,06	-0,06	0,29
Flere turister og besøkende ville vært positivt for kommunen	-0,44	0,03	-0,22	-0,33
Vi burde satse mer på å tiltrekke oss flere turister og besøkende til kommunen	-0,47	-0,03	-0,25	-0,40
Totalsum	0,03	0,39	0,16	0,32

